

آموختنی‌ها «پوشش گیاهی و زندگی جانوری در ایران»

۱- بیان ویژگی‌های پوشش گیاهی در نواحی آبد و هوایی ایران

۲- بیان ویژگی‌های پوشش جانوری در نواحی آبد و هوایی ایران

بخوان و پیاموز

هر ناحیه‌ی آب و هوایی گیاهان و جانوران مخصوص به خود را دارد. به گیاهان آن منطقه پوشش گیاهی آن منطقه و به جانوران آن منطقه پوشش جانوری آن منطقه گفته می‌شود.

▶ ناحیه‌ی خزری

در ناحیه معتدل خزری به دلیل بارش زیاد باران، جنگل‌های بسیاری به وجود آمده‌اند. بیشتر درختان این جنگل‌ها از نوع درخت راش و درخت افرا هستند. سطح زمین هم پوشیده از چمنزارهای زیبا و سرسبز می‌باشد. در این ناحیه پرندگان و حشرات گوناگون، قورباغه، لاک‌پشت، مار و همچنین حیواناتی نظیر گراز و خرس و شغال زندگی می‌کنند.

ناحیه‌ی کوهستانی

در ناحیه‌ی کوهستانی در قسمت‌های بلند و قله‌ی کوه‌ها به دلیل سرمای زیاد، یخبندان و جنس خاک گیلهان آنجا نمی‌توانند برویند، اما در دلمنه‌ی کوه‌ها مانند دلمنه‌های زاگرس جنگل‌های وسیع بلوط و پسته‌ی کوهی وجود دارد. در این دلمنه‌ها مراتع سرسبزی نیز به وجود آمده‌اند که به‌عنوان چراگاه برای گوسفندان و سایر دام‌ها استفاده می‌شود.

ناحیه‌ی گرم و خشک

در ناحیه‌ی گرم و خشک به دلیل این که دوره‌ی گرما طولانی است و بارش کمتری در آنجا وجود دارد، گیلهان کمتری می‌روید. این ناحیه از نظر پوشش گیاهی فقیر است و گیلهانی در آن رشد می‌کنند که بتوانند در برابر کم‌آبی مقاومت کنند، مانند درختان نخل، پسته‌ی وحشی، گز و درختچه‌های خاردار.

درختچه خاردار،

درخت نخل،

درخت پسته کوهی،

درخت گز،

شتر

یکی از جانوران مخصوص ناحیه گرم و خشک، شتر است. شتر ویژگی‌های خاصی دارد که مهم‌ترین آن تحمل شرایط سخت صحرا و دلمه‌های گوناگون و گرمای شدید و کمبود آب و غذا است. این حیوان علاوه بر این که وسیله‌ی اصلی رفت و آمد ساکنان ناحیه گرم و خشک است، از سوی دیگر می‌تواند خوراک و وسایل مورد نیاز دیگر را به انسان عرضه کند.

علوی

انسان می‌تواند از شیر و گوشت و چربی شتر تغذیه کند و از پشم شتر در ساختن خیمه‌ها، پتو و غیره استفاده کند. از پوست آن برای ساختن کفش و مشک استفاده می‌شود. کوهان شتر عضوی است که در آن آب و غذا به صورت چربی ذخیره می‌شود.

کف پای شتر پهن است، به همین دلیل این حیوان به راحتی می‌تواند روی شن‌های نرم حرکت کند و در آن فرو نرود. چشم‌های شتر، دارای مژه‌های بلندی است که به همراهی پلک‌ها چشم‌های او را از طوفان‌های شنی و تابش شدید آفتاب محافظت می‌کند.

چشم شتر

پای شتر

دهان شتر، به گونه‌ای است که می‌تواند گیاهان خاردار را بجود و بخورد.

تمرین

- ۱ موارد مرتبط را به یکدیگر وصل کنید.
- وجود مراتع سرسبز و مناسب برای چراغ گوسفندان
وجود گیاهان مقاوم در مقابل کم‌آبی
وجود جنگل‌های انبوه و چمن‌زارهای سرسبز
- ناحیه‌ی معتدل و خزری
ناحیه‌ی گرم و خشک
ناحیه‌ی کوهستانی

۲ درستی و نادرستی هر عبارت را مشخص کنید

- الف: شترها در ماسه‌ها فرو می‌روند.
- ب: جنگل‌های راش و افرا در ناحیه‌ی خزری رشد می‌کنند.
- پ: در ناحیه گرم و خشک پوشش گیاهی فقیر است.

۳ جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف: در هر ناحیه‌ی آب و هوایی گیاهان می‌توانند زندگی کنند.

پلک‌ها

ب: عضوی از شتر است که از چشم‌هایش در برابر طوفان و تابش آفتاب محافظت می‌کند.

۴ با انتخاب گزینه‌ی مناسب به پرسش‌های داده شده پاسخ دهید.

الف: کدام یک از گیاهان زیر مربوط به ناحیه‌ی گرم و خشک است؟

- ۱) پسته‌ی کوهی ۲) بلوط ۳) گز ۴) درخت افرا

ب: کدام عضو شتر است که در آن آب و غذا ذخیره می‌شود؟

- ۱) شکم ۲) کمر ۳) کوهان ۴) ماهیچه‌های دست و پا

۵ چرا گیاهان در قله‌های بلند نمی‌توانند رشد کنند؟

به دلیل سرمای زیاد و بخر بندان و جنس خاک گیاهان آن جا نمی‌توانند رشد کنند.

۶ انسان‌ها از شتر چه استفاده‌هایی می‌کنند؟

وسیله‌ی اصلی رفت و آمد ساکنان ناحیه گرم و خشک است از سوی دیگر می‌تواند خرداک و وسایل مورد نیاز دیگر را به انسان عرضه می‌کند مانند شیر و گوشت و ...

۷ با توجه به پوشش گیاهی و جانوری در نواحی مختلف آب و هوایی ایران جدول زیر را کامل کنید.

پوشش جانوری	پوشش گیاهی	آب و هوا
شتر	درخت گز	گرم و خشک
گوسفندان	درخت بلوط	کوهستانی
قورباغه	درخت راش	خزری

خودارزیابی

خیلی خوب خوب خوب قابل قبول نیاز به تلاش

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

با پوشش گیاهی و جانوری منطقه خزری آشنایی دارم.

گیاهان و جانوران منطقه‌ی کوهستانی را نام می‌برم.

پوشش گیاهی و جانوری منطقه‌ی گرم و خشک را می‌دانم.

شگفتی‌های شتر را می‌دانم و نام می‌برم.

